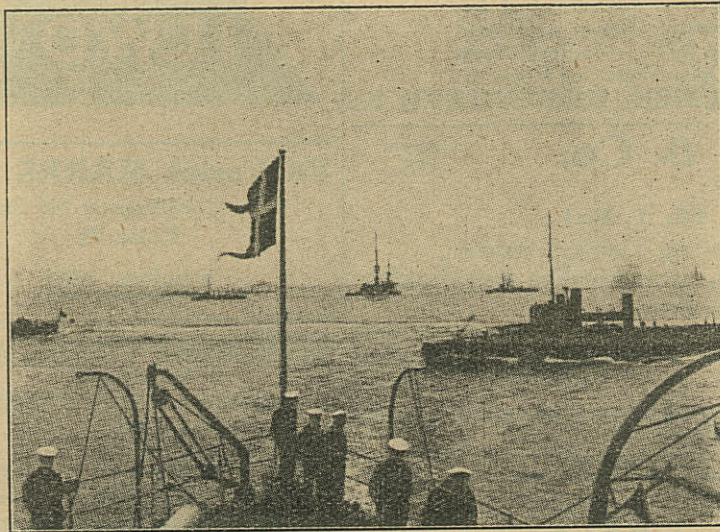

• UNDER DANNEBROG •

*Fra Flaadens Øvelser
Gennembrud af Linien.*

Aktieselskabet
BOFORS' NOBELKRUT

Skandinaviens største
Krudtværk

Krudstof af spunden Nitrocellulosa.
Røg- og askefri Forbrænding.

Dr. Alfred Nobel,
Aktieselsk. Grundl.

Kobber og Messing

i
Plade, Rør, Bolt, Traad,
Profiler, Skinner, Baand
m. m.

Finspongs Metallverk
STOCKHOLM

Telegr.-adr: "Finspongverken"

Representant:
Louis Poulsen & Co.
Nyhavn 11
KØBENHAVN 2.

BENZIN
MOTOROLIE
BRÆNDSSELNOLIE
PETROLEUM

D. D. P. A.

C. Schleisner Kgl. Hof Farveri
Kemisk Tøjrensning

Hovedindleveringssted for Sjælland:

Pilestræde 8 København Telef. C. 1913
24 egne Forretninger i København Ca. 100 Indleveringssteder i Provinsen

Dansk Linekastningsapparat.

1 Karabin, 4 Raketter, 3 Liner etc. — Fremstillet af Søartilleriet. — Godkendt af Ministeriet for Søfart og Fiskeri i Henhold til London Konventionen 1929. — Indført i danske Orlogsskibe. — Nærmere Oplysninger ved Henv. til:
SØARTILLERIET, HOLMEN, KØBENHAVN K.

Grundlagt
1872

H. C. Buck & Co.

Central
4925

Skreddere

Kongens Nytorv 18, 1. Sal

anbefaler vort 1ste Kls. Herre- og Dameskrædderi.

Afdeling for Konfektion efter Maal, samt færdige Regnfrakker.
Om ønskes oprettes Conto.

Cafe van Zandt Hj. af Set. Annaplads og Ll. Strandstr.
Central 494

Billigste Madsted i København. Frokostretter og a la Carte hele Dagen. Middag: 2 Retter. og Kaffe fra 12-7, 1,25 Kr.. Vine og Spirituosa til billigste Priser.

Ærbødigt A. Hansen, ny Vært

Støt dansk Industri og gør Deres Indkøb i
Christianshavns
Skotøjs Fabriks Udsalg
Amager, 6616, Torvegade 1-3, ved Knippelsbro
Største Udvalg fra vore bedste danske
Fabrikker til absolut billigste Priser.
Eks.: danske Dame Laksko fra 8,85 med
lav og høj Hæl. Prima danske Herre
Laksko fra 12,50. Solidt og billigt Børne-
fodtøj. Udvalg i sorte og brune Ride-
og Motorstøvler.

Forretnings-Motto:
Stor Omsætning, lille Avance.

PYRENE

ILDSTLUKKERE, alle Systemer.

HENNING HOLST
NY ADELGADE 3, TELF. 1023

Pengeskabe
Panserdøre
Boxanlæg

Dansk Smørforsyning
Smør & Kaffe

H. Green, Gernersegade 47, Central 3406
Leverandør til Forbrugsforeningen

AKTIESELSKABET

RANDERS REBSLAAERI

Tougværk af Hamp, Manilla og Kokos.

Staalougværk af enhver Art.

Lager i København: Strandgade 44 — Telefon 12665

H. Hagerup's Boghandel

Telefon 675 & 874

Gothersgade 30

Leverandør til Marinens Bibliotek og Kadetskolen etc.

Meld Dem ind i en af vore Læsekreise eller i vort udmærkede
og billige Læseselskab.

Papir — Bogtrykkeri — Protokoller
Hovedforhandler af Statens Papir

POUL HOLM

11. Silkegade 11.

Sports-Beklædning, Støvler og Sko.
Største Udvalg, billigste Priser.

Vaskeriet MARRS Eftf.

Store Kongensgade 106 Stuen
Palæ 71

vasker alt!

CHICAGO Købmagergade 6
Grundlagt 1905
(Ingen Filialer)

Indehaver: HANS WISBORG
Telefoner 3031 og 10661

Glas — Porcelæn — Fajance

WILLUM PETERSEN

Grønnegade 4-6

TROPE - JAKKER

i Everlasting og Khaki

H. Berg & Co.s Eftf.

(A. STORM)

Atelier for Blomsterbinding
St. Kongensgade 56
Tlf. Central 10 292

Otto Suenson & Co.

Dr. Tværgade 7, Telefon Centr. 482.

Vin og Cigarer.

Leverandør til Søofficersforeningen og
Officersforeningen.

INDREGISTRERET

Forlang altid hos Deres
Skrædder blaa Serges
med ovenstaaende Stem-
pel og indvævet Liste, da
det er den eneste ægte

Kgl. dansk
Yachtklub
Serges

Forlov også
ringe
14 Kr., fra 7 Kr.
Smykker. — Gaffel. — Skoer.
Th. Halgreen Gothersgade 34
(Tlf. Reg. Reg. 34)

Trifoliums
Mælkeforsyning

Leverer altid prima velsma-
gende Mælk fra store

Mønstergaarde

som staar under Tilsyn af
Selskabets egne Dyr læger.

Telefoner:
Centr. 385 (5 Ledninger).

I. FREYTAG

Yachtsejl

NYHAVN 53. PALÆ 3943

UNDER DANNEBROG

MARINEFORENINGENS MEDLEMSBLAD

ORGAN FOR SØVÆRN OG SØFART

UDGIVET AF MARINEFORENINGEN.

REDAKTØR: AXEL JUEL

19. AARGANG 1932.	BLADETS OG HOVEDFORENINGENS KONTOR St. Strandstræde 9 ^a , KØBENHAVN K. Telefon Palæ 2886 — Kontortid 1—4.	HÆFTE VII JULI
----------------------	--	-------------------

Fra Orlogsmarinen

Orlogskaptajn *Bistrup* har den 1. Juli afløst Kommandør *Gotschalck* som Chef for Sjøtransportvæsenet.

**
*

Fra 6. til 12. Juli har det amerikanske Skoleskib *Nantucket* besøgt København. Skibets Chef er Captain *C. A. Abele*.

**
*

Den 5. Juli mødte 108 Mand til Aftjening af Værnepligt ved Søværnet. Paa Kasernen oprettes en Rekrutskole for Mandskabet. Kaptajnløjtnant *Lichtenberg* er Skoleforstander. forstander.

Den 1. August overtager Kommandør *Godfred Hansen* Tjenesten som Kommandant for Søværnets Kaserne.

**
*

Fra 1. Juli er Overintendant *C. C. A. V. Ibsen* udnævnt til Chef for Søværnets Intendantur og Stabsintendant.

**
*

Kadetskoledelingen, bestaaende af Inspektionsskibet *Beskytteren*, Torpedobaadene *Narhvalen*, *Havhesten* og *Nordkaperen* samt Minekran Nr. 5, vil anløbe Esbjerg indenfor Tidsrummet 25. Juni til 15. Juli, hvorefter Delingen vil besøge de to svenske Byer Visby og Kalmar.

Skibsfarten hjemme og ude

Det værste Aar i Mands Minde.

I „Dansk Dampskibsrederiforening“s Aarsberetning udtaler Direktør *A. O. Andersen*, „at den herskende økonomiske Krise har i Følge Forholdenes Natur ramt Skibsfarten haardere end noget andet Erhverv. Og medens Krisen for andre Erhverv foreløbig har været af kort Varighed, har den for Skibsfartens Vedkommende nu strakt sig over ca. 2 Aar. Hvad Fremtiden vil bringe, hviler endnu i tæt Taage, men oven over Taagen skinner Solen, og af Beretningen vil fremgaa, at dansk Skibsfart trods alle Vanskeligheder, der maatte være at overvinde, dog staar saa vel rustet og har en saadan Livskraft, at den vil være i Stand til at yde et ikke uvæsentligt Bidrag til at navigere det danske Folk og Samfund gennem Taagen uden alt for store Havarier“.

For Sejlskibene har 1931 været endnu daarligere end sine Forgængere, og Fragterne har været saa langt nede, at Rejserne i mange Tilfælde har givet Tab. Flere Skibe har slet ikke været i Fart, hvilket har været forbundet med betydelige Udgifter for Rederne. Forholdene for Sejlskibene bliver stadig vanskeligere, Befragterne forlanger maskindrevne Skibe, hvorfor Rederne bliver tvunget til at forsyne Resten af Sejlerne med Hjælpemotor.

Landets Handelsflaade beløb sig ved Aarsskiftet til 1993 Skibe paa tilsammen 1 189 895 Br. Tons, fordelt paa 544 Dampere, 1333 Motorskibe og Motorfartøjer og 96 Sejlskibe.

Der siges, at et Lyspunkt i det mørke er, at dansk Skibsfart baade hvad angaar Personel og Materiel

staar blandt de bedst rustede til øjeblikkelig at sætte ind, naar Forholdene forandrer sig.

**
*

De nordiske Handelsflaader.

Danmark Handelsflaade havde i Fjor en Netto-Tilgang i Motortonnagen paa 57 300 Br. Tons og i Damp-tonnage 585 Tons. Den nybyggede Tonnage beløber sig til 64 500 Tons og ældre Tonnage købt fra Udlandet er 7700 Tons. Der afgik ved Forlis 4300 Tons og ved Salg til Udlandet 12 700 Tons.

Sveriges Handelsflaade havde i Fjor en Netto-Tilgang i Motortonnage paa 50 400 Br. Tons og i Damp-tonnage paa 13 400 Tons. Den nybyggede Tonnage beløb sig til 67 000 Tons, ældre Tonnage købt fra Udlandet 16 000 Tons, og der afgik ved Forlis 8800 Tons og ved Salg til Udlandet 8900 Tons.

Norges Handelsflaade havde i Fjor en Netto-Tilgang paa 292 000 Br. Tons Motortonnage og 53 000 Damp-tonnage. Af nybygget Tonnage tilkom 370 000 Br. Tons, hvoraf kun 13 400 Tons blev bygget i Norge; der byggedes til Norge 13 Motorskibe i Storbritannien, 11 i Sverige, 10 i Danmark, 5 i Tyskland og 2 i Italien.

I de sidste syv Aar er bygget 491 Skibe paa ialt 1 814 000 Tons for norsk Regning, hvoraf 138 Tank-skibe med 1 046 000 Tons; af denne Tonnage er kun 137 000 Tons bygget paa norsk Værft eller kun 7½ pCt. af den samlede nybyggede Tonnage.

**
*

Den berømte „Maud“.

Amundsens Skib „Maud“ ligger nu som Havarist i Cambridge Bay helt inde mellem Øerne Nord for Canada, hvor Skibet siden 1927 har været anvendt af Hudson Bay Company. Undersøgelse af Skibet har nu givet det Resultat, at Skibet næppe kan reddes, det har stærk Slagside, og Vandet staar op paa Dækket, og man gaar ud fra, at Isen i den sidste Vinter har sprængt Plankeklædningen, saaledes at det bliver umuligt at bringe Skibet flot, i det mindste ikke uden uforholdsmæssige store Omkostninger.

**

Salpeterfartens Tilbagegang.

Lige til Krigens Udbrud var Chile Verdens Leverandør af Salpeter, og Transporten af denne Vare gav Beskæftigelse til en stor Del af Verdens Handelsflaade. I lange Tider var denne Fart monopoliseret af Sejlskibene, men efterhaanden trængte Dampere ind i Farten, og Aar efter Aar aftog Sejlskibenes Antal. I Salpeterfartens store Dage var Valparaisos Red opfyldt af Skibe med Master og Ræer, men Krigens gav Dødsstødet til denne chilenske Industri. Tyskland, der engang var Chiles bedste Kunde, fremstillede nu Stoffet ad kemisk Vej, og dette syntetiske Nitrat tilvirkes nu ikke alene paa Kontinentet, men ogsaa i Storbritannien, saaledes at Kapaciteten er næsten fire Gange større end Behovet, og Chiles Andel er nu kun en Femtedel af den samlede Produktion. I Sejlskibenes Tid var Fragten omkring 3 Pund pr. Ton, men er nu kun en Trediedel deraf.

Man husker fra Sejlskibstiden de store Femmastere „Potosi“ og „Preussen“, der gik under Laeisz Rederiets Kontorflag, der var ogsaa mange Tremastere fra 500 til 1000 Tons, der laa i maanedsviis paa Kysten og lastede. Under Krigen mistede Laeisz alle sine Skibe, men Rederiet købte nogle tilbage og ejer nu kun tre 3000-Tonnere.

**

Finsk Barks Havari.

Om den finske firemastede Bark „Hougomont“s Havari meddeles nu, at Skibet den 20. April blev overfaldet af en haard Storm 535 Sømil Vest for Cape

Borda i Australien. Først gik Fokkemasten og Stormasten over Bord og senere blæste Mesantoppen ned og knuste i Faldet Kompashuset og Styrbords Redningsbaad, fire Mand faldt ned fra Toppen, men slap godt fra det. To Dage efter løjede det, og Storrøjlen blev rigget paa Stumpen af Fokkemasten, Barken drev dog mere end den sejlede, men efterhaanden lykkedes det dog at komme ind i den sædvanlige Skibsroute. Efter 18 Dages Forløb saa man Kongaroo Island, og et Par Dage efter kom man til Adelaide ved egen Hjælp.

Af de 18 Sejlskibe, der i Aar er undervejs fra Australien til Kanalen, er fire ankommet. „Herzogin Cecilie“ var 106 Dage om Rejsen, „Abraham Rydberg“ 121 Dage, „Killoran“ 130 Dage og „Winterhude“ 146 Dage.

**

Kipning med Flaget.

Der meddeles fra Tyskland, at den britiske Damper „Eider“, tilhørende Royal Mail, mødte den 4. tyske Torpedobaadsflotille, og den britiske Damper kippede Flaget for Flotillen. Denne Høflighed gjorde er godt Indtryk, og de tyske Blade udtaler sig anerkende herom, og tilføjer, at en saadan Høflighed af alle Søfolk betragtes som en Selvfølge som en international Høflighed, og Opfyldelsen heraf vil overalt bidrage til at hæve eget Flags Anseelse i Udlandet.

**

Lysende Hav.

I September i Fjor blev der fra den tyske Damper „Trier“ i den arabiske Havbugt observeret en usædvanlig Lysen fra Havet. Søen var forverdet til en hvidlig Masse og lignede en uhyre Ismark. Himlen var sort-blaa, det hele mindede om et Polarlandskab, hvor kun Polarlyset manglede.

Hertil bemærkes, at Fænomenet maa tilskrives et Infusionsdyr, der hører til Urdyrene, og som maa have været til Stede i uhyre Mængder og udsendt et meget stærkt Lys.

FORENINGSMEDDELELSER M. M.

Under Medvirking af
Arkitekt E. W. Marston, Grosserer Vald. Schou og
Overlærer J. Hørning.

DEKORATIONER

Medlem af Marineforeningens Bestyrelse, Direktør Fritz Svensson har modtaget Kommandørkorset af den svenske Nordstjerneorden.

Medlem af København-Afdelingen, Lods Danø Nielsen er benaadet med Dannebrogsmændenes Hæderstegn.

TIVOLI

Opmærksomheden henledes paa, at Foreningens Medlemmer fra Tivoli-Sæsonens Begyndelse vil kunne faa Adgang til Etablissementet til nedsat Pris (50 Øre) — paa alle almindelige Aftener — mod Aflevering af Rabatkupon. Saadanne Kuponer vil kunne afhentes paa Afdelingens Kontor, Sortedams Doseriering 51, Kl. 13—15, Hverdage.

I Tivolis Koncertsal, i Forhallen tilvenstre, er Klublokale stillet til de besøgende Medlemmers Disposition. Man vil her kunne tegne sig paa en fremlagt Liste til Underretning for Kammerater, der samme Aften besøger Etablissementet og Klublokalet, og derigennem tilvejebringe Kontakt. Det store og smukke Klublokale, der velvilligst er stillet til Raadighed af Direktør *Fritz Svensson*, er i høj Grad Besøg værd, og Medlemmerne vil der ugenert kunne indtage deres Forfriskninger i Samvær med Kammerater.

INDVIELSEN AF NYBODERS KLOKKE

Som bekendt blev for faa Dage siden Nyboders Klokke, der støbtes i 1806 og ophængtes bag Nyboders Vagt, hvor den gennem 86 Aar kaldte Holmens faste Stok til Arbejde og til Hvile, indtil den 1892 nedtoges og bragtes til Orlogsværftet, atter bragt tilbage til Nyboder, hvor den ophængtes i Gaarden bag Mindestuerne i St. Paulsgade.

Det var Foreningen „Nyboders Minde“, der som aktive Medlemmer kun tæller ægte Nyboderfolk, og som gennem et stort Arbejde har faaet indrettet de smukke og meget interessante Mindestuer i Nyboders ældste Længe, der her satte Kronen paa første Del af sit fortjenstfulde Arbejde til Bevarelse af de enestaaende Minder i denne karakteristiske Bydel, hvor Flaadens faste Folk gennem mange Generationer har haft tilhuse, og hvorfra saa mange gode Navne er udgaaede, baade Mænd, der har skrevet deres Navnetræk i Flaadens Historie og Mænd, der som gode Borgere i andre Virksomheder har baaret Præget derude fra, hvor Trofasthed i Gerningen og Djærvhed og Usnobbethed var Vuggegaver for dem, der saa Lyset i de trange Stuer.

Og da Klokken atter førtes tilbage, mødte de gamle Nyboderfolk i Flok og Følge og tog den med Haand og Magt gennem Materialgaarden ad henlagte Sliker ind i Mindestuernes Gaard, hvor en statelig Klokkestol ventede paa den. Over 100 Mand halede den 400 kg svære Klokke under Opsang ind til sin fremtidige Plads. Klokkestolen, der er tømret og afbundet af gammelt Pæletømmer fra Flaadens Leje, Kærnetræ, er udført som frivilligt Arbejde og dens Fundament støbt under Ledelse af Flaadens Bygningsvæsen — alle, der har haft med Sagen at gøre, har vist stor Velvilje og Interesse.

Søndag den 26. Juni 1932 samledes efter Indbydelse af Bestyrelsen for Nyboders Minde, et Selskab til Overværelse af Klokkens Afsløring. Tilstede var for Marineministeriet Admiral *Topsøe-Jensen*, Holmens Ekvipagemester, Kommandør *H. Gad*, Chefen for Flaadens Bygningsvæsen, Arkitekt *Olrik*, Oversøinimester, Løjtnant *B. Thostrup*, Modelmester *Dörge*, Fabrikmester *Holst*, Formanden for Marineforeningens København-Afdeling, Arkitekt *Marston*, denne Forenings Sekretær, Ingeniør *H. Høffding* samt Bestyrelsen for Nyboders Minde med Sekretæren, Værkfører *V. Rasmussen*, Bygningskonduktør i Nyboder, *Jeppesen*, Isenkræmmer *Hartmann* m. fl. i Spidsen.

Hr. *Hartmann* bød alle Velkommen, hvorefter han anmodede Kommandør *Gad* om at afsløre Klokken, hvilket denne gjorde efter i meget smukke Ord at have mindet om baade den gamle Klokke og de Slægter af Flaadens Mænd for hvem den havde ringet, indtil dens Tunge tav for 40 Aar siden. Nu skulde den atter lyde for yngre Slægter, der forhaabentlig vilde tage de smukke Traditioner op, og sluttelig udtalte Kommandøren Haabet om, at Klokken i mange Aar maatte staa uforstyrret. Derefter faldt Dannebrog, som indhyllede Klokken, og Kommandøren slog det første rungende Slag med Klokkens Knevel. Værkfører *V. Rasmussen* rettede en Tak til alle, der havde vist Sagen Velvilje og paa forskellig Maade hjulpet Nyboders Minde til Fuldførelsen af Værket, og med tre Hurra ønskede Forsamlingen til Slut Nyboders Klokke Velkommen igen og en lang Levetid. Ved et Glas Vin sluttede den smukke og stilfulde Højtidelighed, — og Mindestuerne i Christian den Fjerdes gamle Længe har faaet endnu en Seværdighed, som vi varmt anbefaler vore Medlemmer at stifte Bekendtskab med, ligesom vi ønsker Bestyrelsen for „Nyboders Minde“ alt Held og Fremgang i dens udmærkede Arbejde. Bevarelsen af Minderne i Flaaden er jo en af Marineforeningens Opgaver og med Tilfredshed erindrer vi om, at saavel Hovedforeningen som København-Afdelingen og Odense er passive Medlemmer af „Nyboders Minde“. Alle Marinere har jo i deres Tid været Mændene fra Nyboder paa nærmeste Hold, og derfor burde alle vore Afdelinger Landet over ved at indtræde som passive Medlemmer i Mindeforeningen og give det beskedne Aarskontingent støtte den gode Sag og hjælpe med til, at Nyboder forbliver urørt gennem Tiderne.

KALUNDBORG-AFDELINGEN

afholdt Sammenkomst med Underholdning den 24. April paa Grand Hotel. Forsvarsbrødrene var indbudt, og en Del var mødte.

Efter at Flaget var hejst, blev *Dan Lunds* Flagsang af sunget, og Formanden, Smedemester *Lund*, bød den store Forsamling velkommen. Derefter gik Tæppet op for det københavnske Ensemble, Trekløveret: Frk. *Olga Svendsen*, *Osvald Helmuth* og *Willy Kjerulff*, der jo turnerer Landet rundt efter Branden paa Nørrebros Teater. Det blev en munter Aften, Slag i Slag kom deres bedste og mest kendte Revyviser og et Fyrværkeri af Brandere. Bifaldet kulminerede, da *Osvald* sluttede med sin kendte Prinseviser og *Olga* med Nyboders Pris.

Efter Underholdningen samledes man om Kaffe bordene, men snart efter tog „Kroll & Co.“ fat, og saa gik Dansen. I Pauserne optraadte Hotellets Dansepar, der gjorde Lykke og høstede stort Bifald.

VETERANFESTEN DEN 9. MAJ

Kl. 19,15 blev Gæsterne, de 8 gamle Veteraner og vor gamle Kammerat og Æresmedlem, Overkanoner *Harald Jensen*, modtaget ved Indgangen til Parkrestaurantens Selskabs-

lokaler med Falderebshonnør og ført op til Lokalerne paa 1. Sal, hvor Foreningens og Lavets Medlemmer med Flag i Hænderne dannede Spalier, og Musikken og „Skovsernes Sangkor“ intonerede „Det var ved Helgoland“.

Da man var kommet paa Plads ved de festlig dækkede Borde, blev Flaget hejst med Honnør. Formanden for Skyttelavet, Lagerchef *Johs. Grønvold* åbnede Festen med en med 9 kraftige Hurraer besvaret Tale for H. M. Kongen. Talen efterfulgtes af „Kong Christian“.

Derefter bød Formanden de øvrige Festsdeltagere Velkommen, og nu tog den obligate Skafning sin Begyndelse.

Admiral *Carstensen* talte smukt for de gamle Veteraner og takkede dem for deres Daad den 9. Maj 1864. Efter et trefoldigt „Leve for de gamle Veteraner“ afsang Forsamlingen en af Lagerchef *J. Grønvold* forfattet Sang.

Den gamle Veteran Havnemester *Bonde* mindedes Danmarks stolte Flaade i Fortiden, beklagede den Foringelse, som Flaaden nu var ude for, og udtalte Ønsket om bedre Tider saavel for Landet som for Flaaden, samt fremsatte Tanken om, at Marineforeningen maatte være i Stand til at oparbejde en Stemning over hele Landet til Fordel for Flaaden, saa denne maatte gaa bedre Tider i Møde, og sluttede med et Leve for Flaaden.

Ingeniør *Poul Sørensen* priste den gode Organisation, som fandtes i Marineforeningen og dennes Skyttelav og udtalte Ønsket om, at den Moral, som findes indenfor disse Foreninger, maatte forplante sig til hele Landets Befolkning. Til Slut overrakte han Formanden et Sølvbæger og bad ham tage Bestemmelse om dets Anvendelse.

Formanden takkede og bestemte, at Bægeret benyttes som Præmie til den bedste Skytte ved Træningsskydningen.

Arkitekt *Marston*, Formanden for København-Afdelingen, bragte i valgte Ord en Tak til de Faldne, som gav det bedste, de ejede for Danmarks Sag, og sluttede med at udtale et „Ære være deres Minde“, disse Ord gentoges af Forsamlingen, og Flaget blev kippet 3 Gange.

Admiral *Carstensen* foretog saa Præmieuddelingen for Træningsskydningen Vinteren 1931-32.

1. Præmie *Alb. Petersen*, 8,98 Points, Ing. *P. Sørensen*'s Bæger.
2. Præmie *E. L. Jensen*, 8,96 Points, *Købm. J. Larsen*'s Bæger.
3. Præmie *J. Grønvold*, 8,81 Points.
4. Præmie *Manhof*, 8,62 Points.
5. Præmie *Dittmer*, 8,51 Points.

Formanden, *J. Grønvold*, overrakte Mesterskyttetegnet til Murermester *Thiel*.

„Skovsernes Sangkor“ underholdt nu Forsamlingen med at synge forskellige Fædrelands- og Sangforeningssange og høstede kraftigt Bifald derfor.

Kassereren, Skibskonstruktør *Bønnelycke*, bragte Marineforeningen en Tak for godt Samarbejde mellem denne og Skyttelavet, og motiverede et Leve for København-Afdelingen.

Arkitekt *Marston* takkede og udtalte, at han vilde gøre sit til, at det gode Forhold altid maatte bestaa mellem Moder og Barn.

Sekretæren, Oversøminemester, Løjtnant *Rasmussen*, talte smukt for Kammeratskabet og udtalte, at hvad enten vi var i Marineforeningen eller i Skyttelavet, var der det samme, der bandt os sammen, nemlig Kammeratskabet, og udbragte et Leve for, at dette altid maatte bestaa.

Admiral *Carstensen* takkede Formanden *J. Grønvold*, for hans udmærkede Tanke med at faa „Skovsernes Sangkor“ til at underholde os, ligeledes takkede Admiralen „Skovserne“ for deres smukke Sang og udtalte samtidig: at „Skovserne“ havde en intim Forbindelse med Marinen, de var jo Søens Mænd, deres Vugge stod ved Havet, og det karakteriserer altid Mænd. Et Leve for „Skovserne“. Dirigenten takkede paa Sangkorets Vegne.

Kl. 23,00 nedhaltes Flaget.

SOMMERFUGLESKYDNING

Den 12. Juni 1932 afholdt København-Afdelingens Skyttelav sin aarlige Sommerfugleskydning i Forbindelse med „Manne“- og „Torpedoskydning“ paa Skydebanerne i Parkrestaurations Kælder. Kl. 10.00 begyndte Skydningen, og paa Grund af Sommerfuglens store Modstand sluttede den først Kl. 12.45.

Da Skydningen tog saa lang Tid, voksede Appetitten hos Skydebrødrene betydeligt; dette fik man et slaaende Bevis paa, da Skafningen begyndte. I Løbet af kort Tid steg Stemningen, og den var ret animeret, da Formanden, Lagerchef *Johs. Grønvold*, bød Velbekomme.

Under Frokosten indløb Telefonhilsen fra Skyttelavens Ærespræsident, Admiral *Carstensen*.

Ved Kaffen foretog Formanden Præmieuddelingen.

Resultatet af Sommerfugleskydningen var følgende:

Hovedet: *Chr. Hansen* ved *Julius Petersens* Skud.

Halen: *Hørning* ved *Hj. Nielsens* Skud.

Højre Forvinge: *Nilsson* ved *Andreassens* Skud.

Venstre Forvinge: *Parbæk* ved *Alb. Petersens* Skud.

Højre Bagvinge: *Joh. Larsen* ved *Zinglersens* Skud.

Venstre Forvinge: *Parbæk* ved *Alb. Petersens* Skud.

Kroppen: *Dittmer* ved *Hindeholms* Skud.

Dittmer blev hermed Aarets Fuglekonge.

Resultatet af Manneskydningen var følgende:

29 Points i 3 Skud: *Hindsholm*.

18 Points i 3 Skud: *Mortensen*.

9 Points i 3 Skud: *Jul. Larsen*.

0 Points i 3 Skud: *Jul. Kragh*.

Resultatet af Torpedoskydningen var følgende:

63 Points: *E. Holst*.

58 Points: *Alb. Petersen*.

54 Points: *Joh. Grønvold*.

Til Slut udbragte Formanden et kraftigt besvaret Leve for Aarets Sommerfuglekonge.

FRA ESBJERG-AFDELINGEN

Valkyriegasternes 35-Aars-Fest.

Den 21. Maj samledes i Esbjerg, forinden Marineforeningens Sendemandsmøde, en Del af Marinerne fra „Valkyrien“'s Togt til Østasien i 1899—1900 til et festligt og kammeratligt Samvær paa Hotel „Hafnia“.

Der nedsattes et Udvalg til at arrangere en Mindefest for 35 Aarsdagen for „Valkyrien“'s Afrejse fra København, og det paalagdes Deltagerne i Mødet at forsøge at finde gamle Kammerater fra Togtet og sende deres Adresser til Maskinfabrikant-Kjær, Aalborg.

Desuden afsendtes følgende Telegram:

Prins *Valdemar*, København.

Forud for Sendemandsmødet er gamle „Valkyriegaster“ af Aargang 1899 samlede i Esbjerg og sender vor gamle Chef en hjertelig Hilsen.

Paa Kammeraters og egne Vegne:

Marius Kjær.

Søndag Eftermiddag indløb følgende Svartelegram:

Hr. *Marius Kjær*, Marineforeningen, Esbjerg: Hjertelig Tak til Dem og de øvrige Valkyriegaster og hjertelig Hilsen til Dem alle fra Deres gamle Chef.

Valdemar.

JUBILÆUMSFESTEN DEN 4. JUNI 1932

Begunstigede af det smukkeste Vejr, samledes 25 Aars Jubilæarerne af Marinens Værnepligtige af Aargangen 1907 Kl. 10 ved Værftsbroen, hvor Oversøminemester, Løjtnant *P. Rasmussen*, mønstrede de Gutter, der mødte efter Indtegningen i Rullerne forud, samt navnlig de Efternølere, der hvert Aar uundgaaeligt tropper op, velkomne som alle de andre, men uden Tanke for det Kludder de bringer i Regnskaber

og Arrangementer, fordi de ikke i Tide har meldt sig, dog fast stolende paa, at Løjtnant *Rasmussen* nok skal klare Ærterne eller Bixemaden til dem — med andre Ord ganske som for 25 Aar siden, da deres lykkeligste og mest ansvarløse Aar oprandt ved Indkaldelsen.

Og Marineforeningen har dobbelt Grund til at takke saavel vort Hovedkontor som dem, der staar for Arrangementerne paa Holmen, for deres Organisationsevne og for det Læs, de trækker til Glæde og Gavn for Jubilarerne — alt gik mønsterværdigt og smukt, og der var Gensynsglæde i Arsenalet og Modelsamlingen, i Stamskibet og Undervandsbaaden, eller hvor nu Jubilarerne førtes om i Delinger for efter den lange Vandring at ende paa Kasernen, hvor Snapsen, Bixemaden og Skibsøllet og sluttelig Kaffen led svære Nederlag. Stemningen var høj, og da Chefen for Flaadestationen, Admiral *Bastrup*, kom tilstede for at hilse paa de gamle Marinere, var Glæden stor. Dette er en smuk Skik, som Jubilarerne sætter meget stor Pris paa. Efter Frokosten, som Kaserne-Intendanten og hans Folk havde arrangeret overordentlig smukt, samledes Jubilarerne i Gaarden til Fotografering og spredtes derpaa for atter at samles til Middagen i Park-Restauranten Kl. 19.

Direktør *Iversens* blomstersmykkede, bugnende Borde bød et pragtfuldt Skue, da Jubilarerne tog dem i Besiddelse. Bordet præsideredes af Hovedforeningens Formand, Admiral *Carstensen*, der selv var 55-Aars Jubilar, Aargang 1877, Næstformanden, Gros-serer *Valdemar Schou* og København-Afdelingens Formand, Arkitekt *Marston*, Løjtnant *P. Rasmussen*, Overlærer *Hørning*, Bankkasserer *Nath*, Lagerchef *Grønvold*, Konstruktør *Bønnelycke* og Forretningsfører *Christiansen*.

København-Afdelingens Formand bød alle Velkommen og udbragte et 9-foldigt Leve for H. M. Kongen, der idag netop for første Gang var gaaet ombord i det nye Kongeskib, hvor Marineforeningens Kongeflag første Gang havde vajet. Der afsendtes Telegram til Hans Majestæt, paa hvilket senere indløb følgende Svar: Min hjerteligste Tak for Telegram samt for Kongeflaget og Hilsen til Jubilarerne. Chr. R.

Admiral *Carstensen* talte for Minderne, Lagerchef *Grønvold* for Marinen, Arkitekt *Marston* for Foreningens udmærkede og utrættelige Hjælpere paa Holmen, naar Jubilarerne lægger Beslag paa disses Tid og Kræfter, Pakmester *Hvolby*, Aarhus, der tillige havde skrevet en Sang, for Aanden i Marinen, Direktør *Mouritzen*, Aalborg, for Kvinden, Fabrikmester *Holst* for Chefen, Admiral *Carstensen*, Lokomotivfører *Møller*, Hillerød, for Mester *Dørge*, Maskinmester *Christensen*, Ingolf 1907, Slagtermester *Bjerregaard*, Nakskov, Hr. *Harboe*, Køge, og Kaptajn *Jensen*. Talerne hilstes alle med stærkt Bifald. Fra Horsens Marineforening indløb Telegram, som hilstes med Glæde, og Stemningen var hele Aftenen igennem kammeratlig og fornøjelig. Ud paa Aftenen serveredes Punch, og de smaa Timer var inde, da Jubilarerne skiltes efter en god og begivenhedsrig Dag.

„MARINELIV“

Udgivet af K. F. U. M.s Soldaterhjem i København.

I en nydeligt udstyret lille Bog har K. F. U. M. paa eget Forlag udgivet en Samling Fortællinger og Erin-dringer fra Livet i Marinen gennem forskellige Tids-perioder, set med den værnepligtiges Øjne, og alle prægede af, at Fortællerne i deres Tjenestetid, med dennes drøje Ture i Storm og Stille, ved Nat og ved Dag, under Baxetage, og i de fredfyldte Timer i Køjens vuggende Favn, har faaet de stærke Indtryk og de Værdier for Livet, som Tjenesten under Split-flaget giver den sunde unge Mand. Med Genkendelsens Smil og i den forgangne Tids let slørede Skær vil alle gamle Mænd genkende de sorgløse Dage, da Ansaret hvilede paa andres Skuldre, da Øjnene oplukkedes for mangt og meget, hvorover der forhen ikke var reflekteret og de Horn, der muligvis var voksede ud, hurtigt stødtes af i det snævre Samvær med Kammeraterne, — da vor gamle Flaades Traditioner aabenbares for de unge og undrende Øjne og Flaadens eget Sprog satte Spor i ens egen Tale. Og det er gaaet nærværende Fortællere, som det gik alle os ældre, — Strabadserne og de sure Timer glemmes, og det langt overvejende: de gode Minder, bliver tilbage, tages frem Gang paa Gang og tegner Billeder for os, som vi ikke for meget godt vilde undvære.

Exercerskolen, — En Dag ombord, — Paa Langfart, — Mand over Bord, — Torpedobaadsangreb, — I Kamp med Undervandsbaade, — Paa Minefangst, — og Paa Trawlerjagt, — alt dette rummes i korte Fortællinger indenfor denne lille Bogs Rammer. Forskellige tidligere Marinere, lige fra dengang „Sjælland“ laa som Vagtskib ved Toldboddommen, gennem Krigsaarene og op til vore Dage, gengiver hver især deres Indtryk fra Marinens Liv og de personlige Oplevelser, der har fæstnet sig hos dem blandt Oplevelsernes brogede Mangfoldighed, alle fortæller de tillige uden Ord om Værdier som vandtes og ikke bortvejedes gennem Aarene som fulgte efter. En smuk lille Bog som alle tidligere Marinere vil have Glæde af at anskaffe.

FRA BORNHOLM-AFDELINGEN

Dødsfald.

Tirsdag den 18. April jordes paa Østermarie Kirkegaard, fhv. Bankbestyrer, Veteran fra 1864, Dbmd. *Peter Jensenius Jespersen*, som den 20. December f. A. fyldte 90 Aar. — *Jespersen* var den sidste Marineveteran fra 64, som levede her paa Øen. Han var vor Forenings Æresmedlem.

Med *Jespersen* er et virksomt Liv afsluttet; han var i sin Ungdom Sømand, som de fleste Bornholmere, og for Verden rundt, og han yndede meget at opholde sig ved Fortælling om sine Oplevelser paa Zanzibarkysten, hvor han overværede forskellige Slavehandeler. Efter at have sejlet en Del Aar kom han hjem og naaede at blive udkommanderet med „Niels Juel“ og var der om Bord i Slaget ved Helgoland, hvilket han ogsaa gerne omtalte som en af de store Stunder i hans Liv, da han som ung og fyldt af Livsmod fik Lov til at deltage i Forsvaret for det Land, han omfattede med en usvigelig Kærlighed. Efter Krigen sejlede han endnu nogen Tid, men opgav saa Søen og flyttede ind paa sin Fødegård i Østermarie Sogn og drev denne mønsterværdigt i mange Aar, indtil han overtog Stillingen som Bankbestyrer i Sognet, en

Stilling han med særlig Pligttrøskab varetog til han var 87 Aar. Først da tog den flittige Mand Orlov og nød de sidste Aar uden Hyre.

Begravelsen foregik fra Østermarie Kirke, hvor Marineforeningens Flag paraderede tilligemed 6 gamle Marinere, der stod Æresvagt om Kisten. Pastor *Jørgensen* talte smukt om den gamle Veteran og fremhævede det bevægede Liv, han havde ført i sin Ungdom, samt hans store Livsgerning i Sognet. En god og venlig Mand var gamle *Jespersen*, en Mand de fleste satte Pris paa og gerne hørte udtale sig. Hans Ord havde Vægt, og man lyttede gerne til dem.

Ved Graven sænkedes vort Flag tre Gange over hans aabne Grav som det sidste Farvel fra os, der staar tilbage og som med dyb Respekt mindes den gamle, vennesele Kammerat, som nu var gaaet agterud til Chefens Kahyt, den høje.

Efter Begravelsen samledes Følget paa Hotel Østermarie, hvor bl. a. vor Kammerat, Rentier *Anker Kofoed*, Svaneke, talte smukke og gribende Ord om vor gamle Kammerat.

FRA BORNHOLM-AFDELINGEN

Den ukendte Sømands Jordfæstelse.

I „Vikingens“ Februar Nummer findes en Artikel med Overskrift: „Et Lig drev i Land“, og da jeg havde læst denne Artikel, som gav mig Grund til Eftertanke, kom jeg til det Resultat, at det synes uhørt, at der virkelig fandtes Mennesker, som kunde være saa ubarmhjertig at lade et Lig, som var drevet ind fra Havet, henligge ubeskyttet paa Stranden en hel Nat.

Artiklen lød i Korthed paa, at et Lig var drevet ind paa Kysten, og Strandfoged og en Del af Sognets Beboere, som havde mistet Paarørende paa Søen, havde set paa Liget, men da det ikke blev genkendt, gik man uanfægtet bort og foretog sig intet andet end lægge et Par Fiskekasser og en gammel Madras over det.

Naar jeg ønsker at omtale dette i vort Blad, er det fordi jeg tror, her var en Opgave for Lokalafdelingerne Landet over. En Opgave, som er stor og smuk i al sin Enkelhed. Jeg vil gerne give Oplysning om, hvorledes det lader sig ordne paa en forholdsvis nem Maade, idet vi her paa Bornholm i 6 Aar har optaget den Gerning at begrave de inddrevne paa vore Kyster og som Følge deraf har Erfaring.

Man sætter sig i Forbindelse med de respektive Strandfogeder og Sogneraadsformænd i Distriktet, samt det stedlige Politi, og beder dem underrette sig, hver Gang der findes Lig paa Kysten. Da det er Sognet, hvor Liget er drevet op, som skal besørge det jordfæstet, aftaler man med Sogneraadsformanden, hvorledes det hele skal ordnes, og da Sognet gerne ønskes fritaget for Ulejlighed med Begravelsen, overtager vi straks Liget og besørger dette begravet. Det er store og stemningsfulde Begravelser af disse ukendte Søfolk. Vi møder op med vort Flag og anmoder Sømandsforeninger og Fiskerforeninger om at komme tilstede med deres Flag og Medlemmer, og hver Gang saadan Begravelse har fundet Sted, har det vist sig, at Tilslutning og Deltagelse bliver større og større, og her paa Øen er det gaaet ind i Folks Bevidsthed, at det er Marineforeningen som paatager sig Begravelse af alle ukendte Søfolk, der driver ind paa Kysten.

Rundt omkring paa de bornholmske Kirkegaard kan man finde Gravsteder, hvorpaa er henlagt et Skibsanker med Paaskrift: „Ukendt Sømands Grav“, og det er rørende at se den Energi, der udfoldes af Befolkningen med at hensætte Blomster paa disse Grave. Mange har en Søn, Mand eller anden Paarørende, som sporløst er forsvunden, og mange af disse Mennesker søger til de ukendtes Grave med deres Blomster, og maaske i Haab om, at deres egne, hvis de er drevet ind blandt ukendte Folk, ligger jordet paa samme Maade, og andre kærlige Mennesker besøger deres Grave. — Ret beset var det hele maaske en Opgave, der burde være international. Det er meget godt, at Sognet skal paatage sig Begravelsen, men naar denne er besørget, er der ingen som ser til den Grav mere, og Aaret efter er det en Græstue, og inger aner, at her er begravet en Sømand, som maaske en lang, mørk og storm-

fuld Nat igennem har kæmpet for at holde sig og Skibet oven Vand, men inden Morgenen gryede har maattet give op og fundet sin Grav i Bølgerne.

Jeg har fremdraget dette, for at Afdelingerne ude over Landet kan tage det til Overvejelse, om det ikke vilde være en pæn og passende Opgave at føje til de øvrige, som vor Forening har.

Carl Nielsen.

Erindringer

Krydseren „Hejmdal“ paa Vintertogt 1904

Af fhv. Marineoveringeniør *Hans Poulsen*

(Fortsættelse).

Ved vor Afgang fra Newcastle ledsagedes „Hejmdal“ af Smaa-Dampbaade med en Del af vore Værter fra Opholdet: Konsul *Zøllner* med Frue, Mayor *Anderson* med Søn, D. F. D. S.' Agent *Lund*, Konsulatssekretærerne *Oldenburg* og *Styhr*, Pastor *Andr. Hansen* fra den danske Kirke m. fl.

Ved Shields passerede vi et af de engelske Øvelses-skibe for Drengene. Drengene „mandede“ Ræer, medens deres Musikkorps spillede „Kong Christian“ og vore ledsagende Landsmænd vinkede Farvel.

Nordsøen var stille og taaget — naturligvis, men som vi nærmede os Kanalen, klarede det af, og Sejladsen over den berygtede „Spanskesøen“ var herlig, rigtig „Damesejlads“, fint Vejr med en Temperatur op imod 20° C. Sommertøjet kom frem, Nætterne var stjerneklare med Fyrværkeri af Stjernesud.

Dag og Nat havde vi Besøg af de trækkende Fugle, som hvilte sig paa deres Langfart; den sidste Aften, vi var i Søen, inden vi naaede vort Bestemmelsessted, Bilbao, kom en lille Sangfugl, lokket af vore Lampers Skin, gennem Skylightet ned i Messen til os. Vi sad ved Bordet ved en lille Festlighed i Anledning af Kronprinsesse *Louises* Fødselsdag. Fuglen tumlede gennem Lyset lige ned paa Bordet og videre paa Gulvet, hvor den fjælede sig i en Krog og blev rolig. Vi anbragte den ovenpaa et Skab i Mørket og beværtede den med Gryn og Vand, til den næste Morgen ved Solens Opgang lettede paa Vingerne og forsvandt den Vej, den var kommen.

Op ad Dagen den 1. November skimtede vi Biscayas Bjerge, og mod Aften ankrede vi i Bilbaos Havnestad Portugalete.

„Hejmdal“ modtoges med Salut fra Yachtklubbens Stationsfartøj, den lokale „Hvalfisk“, og var snart omsværmet af forskellige Fartøjer, Kaproere, endog et Damehold, Kadrejere o. a.

Konsulen, *Don Carlos Hoppe*, kom om Bord efter Solnedgang og udviklede for os Programmet for de under vort Besøg paatænkte Festligheder, som dog var forandret noget af Hensyn til Hofsorg i den spanske Kongefamilie: Maria de las Mercedes, Infantinde af Spanien var død et Par Uger før vor Ankomst. Skuffelsen var sikkert stor i Land, da Næstkommanderende, Prins *Carl*, ikke kunde deltage i vore Besøg i Byen.

Spanierne var jo meget optaget af, at Prins *Carl* var „Hejmdal“s Næstkommanderende; der blev ofte prajet fra de nærværende Robaade: at man ønskede

at se Prinsen; for at skaane ham for at komme tilstede, gik en eller anden af de mest velvoksne af Officererne agter ud ved Flagspillet og vinkede til Baadene og takkede for Opmærksomheden.

Der kom ogsaa en lille, elegant Dampchalup med et Selskab Herrer i Galla. Det saa mere alvorligt ud, og vi maatte da varsko Næstkommanderende, som kom tilstede; det var Bilbao Byraad anført af Præsidenten for Provinsen Biscaya, som holdt en lille Tale. Prinsen beklagede, at Chefen ikke var om Bord i Øjeblikket, men det fremgik af Talen, at Besøget nok saa meget gjaldt „el principe“. „Ja, det er mig,“ sagde Prinsen paa godt Dansk, ledsaget af en oplysende Gestus, og de syv Herrer bukkede dybt.

Festlighederne var ganske uofficielle: De danske Konsuler, Nordmanden *Movinkel* fra Santander og *Muellers* fra St. Sebastian var kommen fra deres Hjemegne for at holde en lille festlig Ferie og assistere deres Kollega Carlos Hoppe under vor Besøg. Vi kaldte dem Konsulatet og Hoppe for „Førstekonsulen“ og under deres Førerskab oplevede vi et og andet.

Vort første Besøg i selve Bilbao var i Anledning af en Festforestilling i „Teatro de los Campos Eliceos“, som Plakaterne reklamerede med. Det festklædte Publikum modtog „Hejmdal“s Chef og Officerer staaende, mens Kapellet spillede „Kong Christian“; derefter opførtes tre mindre Syngestykker, hvori de herlige Stemmer og det store Orkester udfoldede sig paa det overdaadigste i de besnærende spanske Melodier.

Det var jo noget af en Rejse, daglig at besøge Bilbao fra vor Ankerplads Portugalete ude ved Havet. Bilbao ligger ca. 10 miles inde i Landet ved Floden Nervion, men der er selvfølgelig Baneforbindelse langs Floden, hvor man paa Hjemturen om Natten passerede en Række Jernværker med vældige Højovne til Behandling af Jernmalmen fra Nordspaniens rige Miner. Ovnene var i Virksomhed Dag og Nat, de mægtige Flammetunger fra Ovnkeglens Top belyste Eggen viden om, saa Arbejdets Gang kunde ses, især naar Udstøbningen af Raajærnet foregik. Der aabnes for den glødende, flydende Masse, og Strømmen løber ud i de i Sandet dannede Render, som giver den for Videretransporten hensigtsmæssigste Dimensioner af Raajerns-Barren paa dens Vej til Fabrikerne.

Fredagen var stille: Infantinden begravedes „in effige“ i Bilbao; kun vor Chef deltog i Ceremonien, vi andre gjorde Byen til Fods blandt andet ved at benytte en praktisk Færdselsforbindelse over til Nervions anden Bred:

Fodgængere, Køretøjer, Gods o. s. v. anbringes paa en Platform ophængt i en Rullevogn paa en Skinnebane højt over Flodens Færdsel og er paa nogle Minuter ovre paa den anden Side formedelst en Smaaskilling. En saadan „Løbekat“ findes mange Steder i Evropa over Floderne og kunde vist med Held anvendes ude i Sydhavns-Området for at hjælpe paa Forbindelsen med det yderste Thule af Islandsk Brygge.

Danmarks Gesandt, Grev *Reventlow*, besøgte „Hejmdal“ om Lørdagen og fik den gamle, næsten fyrstelige Salut 19 Skud. Efter at have hilst paa Besætningen og dineret hos Chefen, rejste Gesandten tilbage til Paris, som var Gesandtskabets Opholdssted.

Om Søndagen var der „aabent Hus“ om Bord for alle Lysthavende. Sprogforvirringen var henrivende; alt vakte Opmærksomhed, hos Damerne vistnok Bageriet mest, men vort Brød var ogsaa herligt — for os da. Det blev en Spøg, at Bageren gav hver Dame en Klampe Rugbrød og Babyen paa Armen fik en Stump med. Det var morsomt at se de smaa skære Ansigter, naar de smagte. Damerne saa paa hinanden og os og vidste hverken ud eller ind: om det var Spøg eller hvad, men at de ikke havde været ude for noget saa „lækkert“, var tydeligt nok paa deres Miner. De gemte dog Resterne i Tasken til senere Overvejelse.

Vi havde „røbet“ for Konsulatet, at vi havde set Højovnene i Virksomhed, og de var ikke længe om at forståa det fine Praj, og „Førstekonsulen“ gav de to andre Konsuler „Ordre“ til at ledsage os til den nærmeste Mine, som ejedes af „Orconera Iron Ore Company“.

Kompagniets engelske Bestyrer, Direktør *Wolff*, modtog os og Konsulerne ved Duchana Stationen, hvorfra vi blev viderebefordret i Mineselskabets lille Lokaltog med Kongekupeen, som var bygget et Par Aar før til Brug ved Kong Alfons XIII's Besøg derude.

Vejen gik gennem 8 Tunneler gennem Bjergene ud i Minedistriktet, som strakte sig 11 Kilometer ind i Landt til et Højdeplateau; her stod den næste Befordring — Traadbanen — rede til at bringe os 1100 Fod op i de Egne, hvorfra Malmene hentedes. Vi entrede en af Transportvognene, som for Tilfældet var forsynet med Havebænke til Gæsterne. Efter et Afgangssignal gik Turen opad i en betydelig Stigning. Farten forøgedes efterhaanden. Midtvejs mødte vi det med Jernmalm fyldte Tog, som med sin Vægt halede vore tomme Vogne op: En svær Staal-Wire var lagt omkring en Tromle af stor Diameter paa Klippens Top, og i Wirens Ender kobles Vognene til. Mellem Skinnerne løber den velmurte Wire over en Mængde Lederuller. Naar alt var klar, udløstes Bremserne, og Transporten gik sin Gang.

Man overraskedes over at se saa faa Mennesker i en saa stor Minedrift, men Strækningerne er saa store, at Arbejdsstyrker paa nogle Hundrede Mand ikke fyldte meget i de kolossale Omgivelser. Kompagniet beskæftigede ca. 10,000 Mand og leverede paa det Tidspunkt ca. ½ Mill. Tons Raajern alene til Krupp i Essen — aarligt. Sprængningerne foregik før og efter Arbejdets Ophør og under Arbejdernes Maaltider. Der hændte dog af og til Uheld. Kompagniet havde derfor eget Hospital oppe i Bjergene.

Efter at en Sprængning var foretaget i vor Nærvarrelse, bød Direktøren paa en Forfriskning i en Pavillon i en Kastanielund paa en Brink, hvorfra

Ryg

Granada

20 Øre

Horwitz & Kattentid, København

Einar Møller SØLVTORVET 85
fhv. Styrmand Tlf. C. 14172 - Privat: Byen 978 x
Cigarer, Tobakker og Cigaretter
fra 1ste Klases Huse
Varene bringes overalt og leveres ufortoldede

Fjedre

for Diesellaggregat, Sikkerhedsventiler,
Rorledninger, etc. Hurtige Leverancer,
høj Kvalitet.

A. B. Svenska Spiralfabriken
Stockholm

Skandinaviens
største og ældste Fjederfabrik.

Alfa
MARGARINE

Leverandør til Marinen

MARTIN PEDERSEN

Ost en gros

Kattesundet 12 — Central 10034
København

S. H. KJELDFELT

Blikkenslager, aut. Gas- og Vandmester.
Installation af W. C., Badeværelser og Spildevandsanlæg. Nytt saavel som Reparationer af Zink-,
Kobber- og Blyarbejde udføres.

Strandboulevard 114

Telf. Øbro 5404 — Privat: Øbro 2469 Y.

AKTIESELSKABET

C. OLESEN

MANUFABRIK EN GROS OG FABRIKATION
DANSK PLYS OG MØBELSTOF-FABRIK I NÅSTRUP

Soussa
Cigarettes

man saa helt til Portugaleta og vor „Hejmdal“ derude. Dir. Wolff gjorde Undskyldning for den „lette“ Frokost: Sandwiches og Kagter med et Glas Roederer Champagne. Ved Afskeden var vi inden om i hans Have, hvor han afskar et Hundrede store Chrysantemums af de særeste Former og Farver.

For yderligere at nyde vor Bjergbestigning, gik vi Vejen nedad; det var ret besværligt, men der var dog fremkommeligt.

Aftenen tilbragtes ved en Koncert i „Sociedad Filarmonica“ til Ære for „Hejmdal“s Officerer. Præsidenten og Bestyrelsen for Selskabet ledsagede os til vor Loge, medens „Kong Christian“ spillede paa Orgel. Musikakademiets Lærere og Lærerinder spillede Chopin, Rubinstein, og en Sanger-Billedhugger sang baskiske Folkemelodier. Aftenen sluttede med Dalcrozes Børnesange, sunget af Akademiets Elever.

Under vort Ophold i Bilbao havde Vejret været ret uroligt, nærmest stormende, men om Morgenen den 9. November var det løjet af, saaledes at det var næsten Vindstille, dog med nogen gammel Dønning, som dog ikke generede vor Fart paa Vejen langs Portugals Kyst mod Gibraltar — Algier var vort Maal.

Fra Ekvipagens Arkivhylder

Af

Oversøminemester, Løjtnant C. B. Thostrup.

Nyholms Tilblivelse.

Nyholm dannedes især ved Oplosning af Mudderet fra Havnen; endnu 1671 fandtes her kun Vand, men 2 nedrammede Pæle med pegende Hænder viste, hvor Opfyldningen skulde foretages; muligvis anvendtes ogsaa Jord fra Nyhavns Udgravning, der foretoges fra September 1671 til Oktober 1673; det vides, at Natrenovationen er udlosset her, og at Ballast skulde udcastes paa det udpegede Omraade; det var absolut nødvendigt at fastsætte bestemte Regler for Ballastkastningen, thi Skibsførere var som Følge af daarlig Havneorden vant til i Smug at udcaste Ballast og lign., hvor de bedst kunde komme afsted med det — ikke mindst i Byens Kanaler, der af nævnte Aarsag og fordi Beboerne fyldte dem med Affald, var at ligne med stinkende Rendestene, og som neppe havde mere Vand, end at en Baad netop kunde flyde.

For at beskytte „Nye Werck“ (Nyholm) mod Isgang sænkedes 1680 Kølhalingsprammen „Sorte Rytter“ og senere Kreierten „Svenske Diderich“ paa Nyholms NØ Side, hvorved man tillige sikrede Basis for Batteriet Neptunus mod at skride ud nordefter.

At „Sorte Rytter“ ikke danner det direkte Grundlag for Batteriet, kendes gennem en Ansøgning fra Skipperlauget fra Midten af det 18. Aarhundrede, hvori klages over, at et Vrag, „Den sorte Rytter“, ligger farligt for Sejladsen med kun 2 Fod Vand over sig; et Kort fra 1766 viser „Rytterens“ Plads lige Nord for Sixtus.

Dampskibsselskabet „TORM“

Kontor: Bredgade 6. København. Tlgr.-Adr.: Torm. Telf. 2437—10437

Dampskibsrederi.

Carl Lind's Dampbageri, Rigensgade 24

Filialer: Ny Kronprinsessegade 27 - Adelgade 125

Aktieselskabet

Jacob Holm & Sønners Fabriker

Grundlagt 1794

Fabrikanter af Tru-Lay forud-formede Staalouge

Bageriet ALADDIN

anbefaler sig med alt til Faget henholdende. Leverandør til Marinens Skibe og Kasernen m. fl.

BURMEISTERGADE 34, CTR. 12709

Sikkerheds-Gitre

til Vinduer, Ovne, Entrédøre, Udhængsskabe, Pulte, Altaner, Maskiner m. m. Kul- og Stenharper, Villahavehegn, Espalier til Gravsteder, Fletværksvæveri

Emil Dederding

St. Kongensgade 102 • Tlf. 5603

Herrehatte

A. C. Reinhardt, St. Kongensgade 85.

Bestilt Skræderi

kan De købe til billigste Priser, samt Uniformer og Benklæder. Stort Udvalg i Damefrakker og Drengetøj. Kontobetaling kan indrømmes.

Kom og se uden Købetvang!

Brdr. Brudzewsky

Gothersgade 17 I - København K.

Willy Hoppe,

Blikkenslager & aut. Gas- og Vandmester

Vesterbrogade 54. Tlf. 12274

Louis Thomsen

Tømmerhandel

Østbanegade 139

København

Brødr. Brauns Skraatobak

For at markere det nye Flaadens Lejes Grænser var det 1680 omgivet af en Vægtergang. I 1685 var Snauen „Svermeren“ det første Vagtskib i det ny indrettede Leje; indtil dette blev fuldstændig indhegnet med Broer og Bomme, og Vagtsbygninger blev opført i Land, laa der nemlig et Vagtskib paa Strømmen indenfor Bommen, det sidste var Brigantinen „Langeland“, som blev inddraget den 30. Juni 1746, da Indhegningens sidste Flydebroer var færdige. Efter 1685 blev Hocken bedre adskilt fra den øvrige Del af Havnen ved solide, nedrammede Pæle. Tidligere var der dog ogsaa Vagtskib ved Toldboden. I 1676 var dette Christian den Fjerdes Flagskib fra Slaget paa Kolberger Hejde, „Trefoldighed“, det kom i Brand, da der blev skudt Glædessalver i Anledning af Karlshams Overgivelse til de Danske, og blev Vrag, det laa endnu i 1702 i Flaadens Leje „helt bedækket med Mos, midt ude i Vandet“.

Paa Strømmen var der Skraapæle; thi i Beretninger fra 1710 hører man stedse: „Idag kom vi indenfor Bommen og fortøjede ved Skraapælene“ og „idag varpede vi os fra Skraapælene paa Strømmen ind i Hukken og fortøjede der“ eller „vi begyndte at varpe igen, og vi kom ind til Skraapælene, og ind til Krydspælene og fortøjede“.

Efter Nyholms Tilblivelse fra ca. 1685, kaldtes Bremerholm almindeligvis for „Gammelholm“.

**

Nyholmsplanen.

Det var Byens Vækst, Skibsfartens Tiltagen og Umuligheden af yderligere Udvidelse paa Gammelholm, der gjorde det nødvendigt at finde Plads til en ny Flaadestation. Man maa beundre de Mænd, der havde Mod til at give sig i Kast med den Opgave at skabe Nyholm. For ret at kunne vurdere denne kæmpemæssige Tanke, maa man forestille sig, hvorledes Kortet over København saa ud dengang, og hvorledes det saa ud, da hele Værftet kunde fjernes fra Gammelholm. Naar man tænker paa at der, dengang Planen fremstod, indenfor Trekanten, det nu-

værende Trekroner — Nyhavnshoved — Prøvestensfortet — Trekroner i det væsentligste kun fandtes Vand, at der skulde opfyldes store Arealer, bygges de nødvendige Bygninger, Beddinger m. m., anlægges Fæstningsværker, udgraves Bassiner til Skibene osv., saa bøjer man sig i Beundring for de ledende Mænds Indsigt og Handlelyst. Trods dette, at der gennem Nyholms Tilblivelseshistorie ofte viser sig svage Punkter i Detaillen, var Maalet dog aldrig tilsløret, og Vandringen mod Vejende gik efter en forholdsvis lige Linie. De to sidst omtalte Omstændigheder skyldes Datidens indre politiske Forhold, hvor Enevoldsmagten lagde Ansvar paa ganske bestemte Personers Skuldre i Modsætning til nu, hvor man kun i Administrationen kan hale den Ansvarshavende frem, men hvor man i Hovedlinierne er underkastet de til enhver Tid herskende politiske Magtforhold og Interesser, og hvor man ihvertfald ofte forgæves leder efter en sikker Kurs. Datidens udenrigske politiske Forhold nødvendiggjorde Flaaden og dermed Flaadestationen, det var umulig for Handelen at trives uden Orlogsflaadens og den befæstede Flaadehavns Tilstedeværelse, og fra den ansvarlige Kongemagts Side var der derfor ingen Vaklen, det gjaldt jo Landets Velfærd! Senere har Borgerskabet vokset sig stort og stærkt, Storindustrien og Storhandelens Opkomst med den dertil hørende Opsamling af Kapital paa store Selskabers eller Enkeltmands Hænder har ved Siden af den af Folket valgte ansvarlige, men krigsmæssig ukyndige, Regering skabt en Magtfaktor i Staten, som man tilsyneladende ikke turde se bort fra, da man omorganiserede det af Landets Forsvarsomraader, hvis Virksomhed i visse Retninger (Skibsbygning) løber parallelt med en enkelt Gren af den civile Industri.

Naar man betragter det Resultat, der foreligger i den trykte Beretning om det Arbejde, som er udført af Orlogsværftetskommissionen af 1922, da vokser Respekten for Fortidens Mænd uvilkaarlig, thi, selv om flere af disse ikke var Sømænd eller Krigere, havde de dog en Evne til at arbejde hen imod det Maal

Byens smukkeste Selskabslokaler
Stadion, Østerbrogade 79

Parkteatrets Restaurant og Selskabslokaler

anbefales de ærede Medlemmer. - Concert hver Aften. - Morsomt Smørrebrød.

LEO IVERSEN, Dannebrog 1912

Telefon 4048

at skabe baade en altid orlogsbereft Flaade og et altid arbejdsbereft Værft. Den betydeligste af de Mænd, der har haft Indflydelse paa Nyholms Vækst, var Grev F. Danneschiold Samsøe, der efterfulgtes af hans bitre Modstander Geheimeraad C. F. Rosenpalm; at ingen af dem var særlig opdragne til deres ansvarsfulde Hverv, viser følgende Udtalelse af sidstnævnte: „Jeg har haft Sæde iblandt Admiraler længere end Greven (Danneschiold Samsøe), og jeg troer, at vi er lige gode Sømand, thi vi have begge lært vores Sømandskab paa tørt Land; Greven, saavidt jeg har kunnet erfare, har aldrig staaet under Forremersseil, som har været løst, uden i Hensigt til at tørres, paa noget Orlogsskib; jeg siger Orlogsskib, thi han er engang seilet med en Fregat til Carlsrone og tilbage igen, og jeg er aldrig kommen videre end til Kullen med noget Orlogsskib. Derudi bestaaer vores Sømandskab“.

Danneschiold havde især Viljen til at gøre sin Embedspligt, og — hvad mere er — han havde Evnen, hvilket man desværre, set fra et sømilitært Standpunkt, ikke kan sige om alle de danske Mænd, der gennem Kommisioner eller paa anden Maade har haft Indflydelse paa Marinens Forhold. Om Viljen kan jeg ikke tale.

Hele Værftets Sammendragning paa Nyholm blev bestemt den 15. April 1858, og i Loven herom hedder det: „efterhaanden som Anlægget af de tilsvarende Værksteder o. s. v. paa Nyholm tillader det, bliver Gammelholms Grunde med de derpaa værende Bygninger at afhænde“. Henflytningen til Nyholm foregik i Aarene 1860 til 1866.

**

Kraner.

Orlogsskibet „Elephanten“ (fra 1703) sænkedes 1728 som Basis for den østlige Ende af Bradbænken af samme Navn, fordi der Aaret forud havde været saa stor Isgang i Flaadens Leje i Hocken, at et Par af de der oplagte Skibe beskadigedes. Paa den vestlige Ende af den saaledes dannede Bradbænk rejstes Nyholms ældste Kran, som var helt af Træ, og hvis Kranhoved laa 10 Fod højere end den nu paa Dokøen staaende, 108 Fod høje, trebenede Dampkran. (Højden regnet fra Kajens Overkant). Den gamle Kran ses tegnet i horizontalt Plan tillige med sin mægtige Topstang paa Kortet fra 1735.

Skipperen ved Nyholms Bradbænk, Peder Fidie, indberettede den 24. April 1739 at Kranen tildels var forraadnet, og der nedsattes i denne Anledning en Kommission bestaaende af Lieutenant N. E. Wulff, Rebslagermester Petter Apleby og Takkelloftsskipper Anders Lundgaard til i Peder Fidies Overværelse at besigtige Godset.

„Efter foregaaende Hoy Respective Ordre have vi undertegnede besigtiget Krannens Store Stenge Vanter samt Store Stenge Bardoner, saavel som alle tal-

HVIS DE SKAL leje Haandklæder, Viskestykker, Duge eller Servietter bliver De bedst betjent ved:

A/s Soigneringsanstalten „Adam“
Broløggerstræde 9, St. Telf. Centr. 3246
Grundlægger i denne Branche. Vore Vogne kører overalt.

FOTOGRAFISK ATELIER

for moderne Fotografering, samt Ude- og Hjemme-Fotografering. Forstørrelse af gamle Fotografier.

TLF. PALÆ 957 V., DRONNING TVÆRGADE 51
Bladets Medlem 10 pct. Ulrik Larsen.

Havnens Kartoffel-Depot

Til. Palæ 3090 — EDW. DUFOUR

Amaliegade 34 — Kbhvn. K.

Lager af Kartoffler, Grøntsager, Frugt, Æg og Grøntkonserver

Statskontrolleret — Dyr lægeundersøgt

Alt i

Fedevarer, Paalæg, Postejer

Udsøgte fine Mærker

Smør, Æg, Ost, Fjerkræ

C. Brodersen

St. Kongensgade 112. Telefon Palæ 144

Dansk Svensk Skrædderi

P. O. Johansson

Rymsgade 108

Telf. Øbro 2608

FITTINGS
+GF+

P. E. Ehrhardt
Stuistræde 7
Tlf. 1793
Trukne Rør U. T.
Randfittings samt
alle tekniske
Maskinartikler.

Reinhold Konditori

Specialiteter:

Josefine Baker, Maro, Fragilités
og mange andre

St. Kongensgade 37 — Telefon 3698

Johs. Thomsen.

Hds. Majestæt Dronningens Hofleverandør

Costumer

Kjoler

Rosenvængets Alle 1^a

Østerbrogade 66^a

Telf. Øbro 3025

Telf. Øbro 6325

Sidste franske Nyheder.
Smaa Priser.

Drik**Black & White Whisky!**

H. I. WENGEL & Co.

Telf. 7366 — Bredgade 28 — Telf. 7366

PETERSEN-FAXES EFTF.

Harald Olsen,

Sct. Anna Plads 20, Tilf. Palæ 1070

Khaki-Jakker, org. Singapore, hv. Officers-Jakker efter Maal, Uniformer, 1ste Kl. Skrædderi.

Stort Udvalg af Civilstoffer.

CAMILLUS NYROPS, ETBL'

NYROP OG MAAGS
KØBMAGERGADE 43
TELF. CENTRAL
768 OG 10028

Chirurgiske Instrumenter-Operationsmåbler ~
Forbindstoffer. Bandager.
Sygeplejeartikler.

„CAFÉ HOLBERG“

Holbergsgade 26 - Hj. af Herluf Trollesgade

Smaa varme Retter - Kold Buffet - Lækkert Smørbrød. Min bekendte gode Kaffe anbefales det ærede Publikum.

Ærbødigst CHR. JØRGENSEN

Sports-Promenade-Selskabshandsker

Handske- & Skindmagasinet

St. Kongensgade 67
Palæ 447 y

Skindpjakkerter - Skindfrakker

Forlang „STJERNENS“ Ølsorter og Mineralvande!

Til Imprægning af Presenninger & Telte, brug

Tentol

Forskellige Farver, faas hos Farve- og Skibsprovierteringshandlere.

Aalborg Haandværkerforening

Telefon 388. CHR. LØFQUIST Telefon 1889.

Blomsterforretning „Vesteraa“

Aug. Jacobsen
Vesteraagade 7, Aalborg
Telefon 4974

A/s AALBORG LÆDERHANDEL

Læder, Skomagerartikler, Skind

Slotsgade 6 AALBORG Telefon 195

**Nordjyllands Kul
Kompagni A/S**

I. L. Hamre

Sejl-, Flag-, & Presenningfabrik

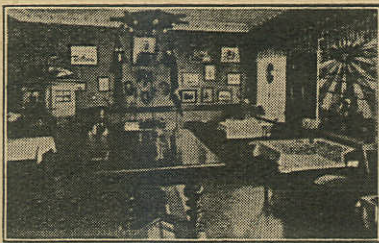
Aalborg — Telef. 381
anbefales.

Koch & Thomsen

Østergrave 36, Telef. 1687

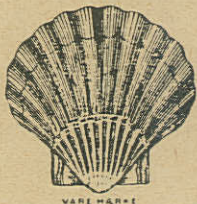
Smede- og Maskinværksted
Alle Skibsreparationer udføres.

Søfarende!

Se ind i Marinestuen
Restaurant „Gl. Toldbod“
Havnen — Randers
der mødes vi alle
Telefon 1267

Hjørring

SHELL

**Benzin, Smøreolie, Pe-
troleum, Raolie**

Ths. Toft og Co. A/S
Telf. 109 Hjørring Telf. 109

Glent & Co.

København
Vestre Boulevard 4
Telf. 13900

**Adolph Møllers
Uhrforretning**

SLOTSGADE 15 · TELF. 2509

Anbefales med alle Slags Uhre
Kun første Kvaliteter, billige Priser

A. Wilhelm Raetzel

Bandagist

Østergade 3 — Aalborg — Telefon 2378

Besøg

STRANDCONDITORIET
Altid frisklavet Kaffe. Stranden 5
AALBORG

Chas. Mortensen

Sejlmager
Randers

Telte, Sejl, Flag og Presseninger
Autoriseret Forhandler af Marine-
foreningens Standere.

**Bagermestrenes Aktieselskab
Rugbrødsfabrik Randers**

Randers Specialoptik

Scheel Poulsen, Burschesgade 2
Telf. 1749

Vilh. Nellemann

Randers; København, Aarhus

Hirtshals

Marinere besøger
Hirtshals Kro,
Feriegæster modtages.
Telefon 7

Køb hos
vore Annoncører

Frederikshavn

P. Schou & Co.

Skibshandlere.
Frederikshavn, Tlf. 12. Stats 17
Leverandør til Marinen

M. Simoni, Aalborg

Jyllands ældste Vinhandel.

M. Kjærs

Smedie & Maskinfabrik

Aalborg
Telefon 2371 og 3443

„Jylland“s Dampfarveri

og kemiske Tøjrensingsanstalt
Nørregade 5, Telf. 813

Farver og kemisk renser alt

Aalborg. P. A. Christensen.

Skotøjsmagasinet

„DET RØDE HUS“

K. Sørensen

Aalborg

Boulevarden 4 Telefon 847

Restaurant „Bristol“, Østeraa
anbefales.

Nye hyggelige Lokaler.

Bedste Madsted. Billige Priser.
Tlf. 1952 N. Andersen Tlf. 1952

Aalborg Bugzerselskab

ved JACOB NIELSEN
Telefon 1265

A/s Chr. Boldsens Efterfølger
Jern, Staal, Metaller
Randers

M. ANDERSEN

Værktøjsfabrik

Vestergrave 12, Randers

Specialitet: Snittappe, Snitkluppe, Snitbakker
Lokkeværktøj etc.

Cylinderudslibning.

Levering af komplette sløbne Stempler.
Slibning af Krumtappe. Afslebne Ford-
Krumtappe haves paa Lager til Om-
bytning. Fremstilling af alle Arter
Tandhjul hurtigt og billigt.

Philip Jensens Eftf.

Tlf. 216 Horsens

Horsens

Jern- og Staalforretning A/S

(tidl. N. C. Nors Jernhandel samt Horsens
Jern- og Staalforretning)

Telefon: 2031, 2032 og 2033

Chr. Jacobsens Maskinfabrik

Horsens - Telefon 1214

FRITSTAAENDE DAMPKEDLER

Medlem af Marineforeningen

Korsør

Harald Fischer

KORSØR — Telf. 96 - 104 - 339

Kolonial — Isenkram

Leverandør til Marinen

Ringsted

KILDEVANG A/M

1ste Kl. Mejeriprodukter

RINGSTED. Telf. 279

Spis

Vegetana Margarine

A/s Aalborg Margarinefabrik

Aalborg

Mejeri og Flødefabrik

Ved Stranden 5

Tlf. Nr. 791

Indeh.: A. J. Uhrenfeldt

Optiker

C. HOFMAN

Bispensgade Nr. 11

Specialitet:

„Tilpasning af Briller“

K. Kjeldgaard

Jern-, Staal- og Maskinforr.

AALBORG

M. Steffensen. Cafe „Haabet“

Nyhavnsgade Aalborg Telefon 1847

Bedste Madsted i Aalborg.

MODERNE FOTOGRAFIER

mine anerkendte Fotografier i kunst-
nerisk Udførelse anbefales Marine-
foreningens Medlemmer.

Fotograf SØBORG, Vesteraagade 1, AALBORG

Køb

Randers Andels Mejeris Produkter.

Randers Fløde

(Eksportfløde)

Faas i enhver Havn.

Munksgaard-Nielsens

Skibssmedie

& Maskinfabrik

Telf. 838. Randers. priv. 414

Randers Glassliberi

J. N. Bech. Telefon 1041.

Flojspejle i alle Maal og Faconer haves
altid paa Lager saavel i 3/4 hv. som i
Krystal. Blyindfattede Ruder.

Køge

Jul. Th. Petersen

Mønsterbageriet.

Torvet 30 — KØGE — Telf. 294.

Leverandør til Marinen.

Skagen

P. Saxbergs Skibshandel

Skagen

Telegram-Adresse: Saxberg

Rigstelefon 86

Anbefal M. THELLEFSENS BAGERI, Skagen

Telefon 206

Specialitet: Hyggeabrød

lie Rebene, som alt findes saa slet, at det maae cæseres.

Nyholm, den 29. April 1739.

Wulff, Apleby, Lundgaard“.

Udi min Overværelse befunden som ovenstaaende er anført.“

P. Fidie“.

Den 12. April 1745 skriver Baadsmanden ved Nyholms Bradbænk, Ole Ottesen, at den „Store Krahn“ paa Nyholm „med tilhørende tvær Støtter og Takkelage (efter saa mange Aars forløb) ikke kand være i saa god og brugbar en Stand, som kunde behøves“, hvorfor han begærer den efterset. Captain og Eqvipagemester Vieth attesterer, at „det begierte efter mine Tanker er nødvendigt“. Ordre for Besigtigelsen forelaa to Dage senere og den foretoges derpaa den 1. Maj. En ny Besigtigelse fandt Sted den 15. Juli, ved hvilken Lejlighed „den Store Krahn“ blev befunden i „saa slet Stand, at den ikke med nogen advantage til Hans Majs. tjeneste kunde repareres eller forsvarlig istandsættes,“ hvorfor samtlige Kommissionens Medlemmer var „af de Tanker, at en ny Krahn i stæden for denne strax maae forfærdiges“.

Den 11. Juli 1746 indmeldes til Danneschiold-Samsøe om Besigtigelsen „den 15. Juli sidstleden Aar af den paa Nye Holms Bradbænk staaende store Krahn“.

En Skrivelse af 16. Oktober 1747 beretter, „at det findes formaalstienligt, at der indrettes en Kiølhalingssplads ved den gamle nedsjunkne Elephant paa Nye Holm, fornemmelig til Kiølhaling af svære Skibe“. En Kommission, tilligemed Captain og Eqvipagemester Vieth, „vil behage at tage til sig den Nye Holms Bradbænk værende Jacob Stavanger“ for at opmaale og undersøge de stedlige Forhold.

Den 9. August 1748 er den af Baadsmand Jacob Stavanger foretagne Opmaaling langs Bradbænken ved Spantehuset paa Nyholm og ved den nordre Bradbænk fuldført, og det fastslaas derfor, at „der er alle Teign for, at Krahnene kand bygges ved Spantehuset“.

Den 7. Januar 1749 er Jacob Stavanger med til at besigtige „den nu paa Nye Holm staaende store Kran“, hvilket godt kan passe med Beretningen om, at den nuværende Nyholms Kran, som afløste den omtalte Mastekran, blev færdig i September 1748. Baadsmand Jacob Stavanger vurderede den nye Kran, om man med den kunde indsætte Master og Spryd i „Christianus Sixtus“; den prøvedes desuden først med 21 000 Pd. og, da Kranen ikke gav sig, indsatte man i Muddermaskine Nr. 2 det til denne hørende store 46 000 Pd. tunge Hjul.

Bygningen af faste Kraner paa Land var en naturlig Følge af Skibsbygningens Udvikling, ligesom den bevægelige Kran er en naturlig Udvikling af den faste Kran.

Paa Gammelholm havde man en Mastekran af samme Slags som Elephantens, den blev nedrevet mellem 1761 og 1792, det rette Aarstal kendes ikke. Førend

man byggede disse faste, svære Landkraner, anvendte man Kranskibe, som Regel udrangerede Orlogsskibe, paa hvilke der agterude rejstes en Saksebuk, som hældede ud over Agterenden.

Det i Køgebugt 1671 erobrede svenske Orlogsskib „Dragen“ var Kranskib fra 1702—1708, hvilket, sidstnævnte Aar det afløstes af „Gamle Elephant“ (løb af Stabeln 1689), der 1717 efterfulgtes af „Printz Friderich“ som Kranskib ved Holmen. Den 15. Februar 1747 bestemtes det, at indtil den nye Kran paa Nyholm blev færdig, skulde der rejses en Buk i Orlogsskibet „Justitia“, med hvilken da Kranarbejderne skulde udføres.

Til mindre Kranarbejder anvendtes smaa flydende Kraner, de saakaldte Dunkrafter. Saadanne var endnu i Brug 1875. De var dannede som Pramme og havde agter en Buk, der ragede ud over Agterenden. 1747 havde Hocken laant Hr. Andreas Biørns Dunkraft, men da han ønskede den tilbage, erklærede Overekvipagemesteren, at den „ikke fra Hans Majs. Tjeneste kan undværes“, hvorfor der foresloges Bygning af en saadan Dunkraft.

Der var tidligere af Holmens Chef gjort Forsøg paa at skaffe Dunkraft til Marinen, nemlig 1743, da der den 20. Juni blev spurgt Constructionscommissionen om „Skiøtsskibet „Friderichshald“ kunde over-skæres saaledes: lang over Stæfnen 141 Fod, Bred paa Tømmeret 34 Fod, Dybe i Lasten 9 Fod, og deraf giøre 2 Dunkrafter“; men Svaret herpaa var, at „det var meget at tvifle paa, om „Friderichshald“ var det værd“.

**

Agitér
for
Tilgang
til
Marineforeningen

Brug
D. Friis'
Bagepulver

**Vejle Mælkeforsyning
og Flødefabrik**

Mejeriet Ficaria
Fineste Mejeriprodukter
Telf. 335 - 475 VEJLE

Vejle Andelsmejeri

Telefon 510.

Vejle

Bagermestrens Brødfabrik

Esbjerg

Byens Bedste Brød

Telf. 999 og 1001 **ESBJERG BANK** Aktieselskab

Aktiekapital: 750,000 Kr.

Rente af Indlaan 5 1/2 % p. A. Rente af Check Konto 4 % p. A.

Byens eneste lokale Pengeinstitut.

P. Larsens Vognmandsforretning

Kronprinsensgade 3 — Esbjerg — Telefon Nr. 318

Al Slags Kørsel udføres

Brændsel af alle Slags leveres altid til Dagens billigste Pris

Næstved

Alle Marinere mødes i

Industriforeningens Lokaler
NÆSTVED ● TELEF. 91

J. V. Larsens Eftf.

Ringstedgade 5. Tlf. 16 og 26
Næstved

Velassorteret, fuldt konkurrencedygtig
Manufakturforretning

Kalundborg Holbæk

IMPORTKOMPAGNIET A/S

Tlf. 33 & 34, Kalundborg Stats. 13, Telegr.-Adr. Importico.

IMPORT AF KUL, KORN OG FODERSTOFFER, SPC. LANGWITH, STORE OG NØDDEKUL TIL DAMP & HUSHOLDNINGSBRUG

Leverandør til Marinen.

Chr. Norups Kødudsalg

Skibrogade 45, Kalundborg

Telefon 141. Privat Telefon 246

Leverandør til Marinen.

CARL CLORIÜS

Bager og Conditforretning anbefales
altid 1ste Klasses Varer.

KALUNDBORG TELEFON 187

BENDTSEN PETERSEN
SKIBBROGADE 50. KALUNDBORG

Specialforretning i Uhre og Optik.
Bedste og billigste Reparationsværksted
Uddannet Optiker.

Telefon 514

GRAND HOTEL

Kalundborg. Telf. 386 - 543

Marineforeningens Lokaler og Mødested

1ste Kl. Varer. Moderate Priser

Erbødigtst HANS A. NISSEN

Medlem af Marineforeningen

VASKERIET „EXPRES“

Tlf. 699 KALUNDBORG Tlf. 699

Tøjet hentes og bringes ombord.

1. Kl.s Vask og Strygning. Fineste Manchet-
og Husholdningsvask leveres til billige Priser.
Jeg leverer den smukke, hvide Vask, De søger

Erb. SVEND AA. THOMSEN

H. Pohlmann

anbefaler sig med 1ste Klasses Kød
Vestervoldgade, Nyborg

Fineste Aarhus Vand
Mineralvandsfabrikken EKSPRES
v/ Jens Skou - Aarhus
Telefon 7700. 3 Linier.

Aarhus Stevedore Compagni

Telefon 465 og 6432

Losning og Lastning!

I. Emmery

Conditori og Café

Hj. af Guldsmedegade og Klostergade

Telefon 410. Aarhus

H.P. Salling & Sønner

Aarhus

Kobbersmede og Blikkenslagere

Telf. 7677

Telf. 7677

Andreas Skaarup, Aarhus.

Colonial- og Delikatesseforretning.

Telefon 865, 866. Skolegade 29.

Leverandør til Marinen.

D. F. J. F. T.

A/s Thomas Ths. Sabroe & Co

Tlgr.: Sabroe — Aarhus — Telefon: 37

Afdeling i København: Puggaardsgade 14. Telf. Central 9842.

Køleanlæg — Ismaskiner

HOTEL „ROYAL“

Tlf. 10, 11, 12

AARHUS

Statstelef. 1

Ankere, Kæder, Tovværk, Staalwire

samt alle Svibsartikler.

Fhv. John Forbæchs Eftf. St. Anna-plads 19-21. Tlf. 235. København K.

Odense - Nyborg - Svendborg - Faaborg - Ringsted

R. MOLLERS Skibsværft.

Telefon 246 — FAABORG — Telefon privat 415.

Patent Ophalingsbeding, 450 Tons.

Radio Apparater, alle Størrelser og Systemer føres paa Lager og bygges paa Bestilling. — Alle løse Radiodele. — Husk Ladestationer!

Banegaardspladsen, Faaborg. **I. C. O. JENSEN** Statsaut. Installatør. Tlf. 26

Strandgade 3, **Herman Agerup**, Faaborg. Tlf. 26

Kolonial- & Skibsproviantforretning.

Leverandør til Marinen

Brd. Joh's. & Emil Franke

Svendborg

Kød - Flæsk - Paalæg
Leverandør til den Kgl. danske Marine

C. P. Lauritsen

Import og Lager af alle Sorter
Kul & Cokes.

Svendborg — Telefon 172

Efter Kontortid Tlf. 29. Lev. til Marinen

Odense Maskinfabrik

Ditlev Madsen

(Medlem af Maskinmestrens Forening)
Bjerggade 26 — Odense — Telefon 3342

Holm Rasmussen & Søn

Svendborg - Telefon 231 - Grundl. 188

Sejl, Flag og Presseninger

Brogade 6

CHR. SØRENSEN

Kød- og Fedevareforretning

Mellemgade 20 - Nyborg - Telefon 3

A/S Nyborg Kulforretning

— Strandvejen —

Bedste Kul og Kok

Leverandør til Marinen

„INDUSTRIALÆT“

Odense - Telefon 312

Hotel, Restaurant og Selskabstokaler

AKTIESELSKABET
DET ØSTASIATISKE KOMPAGNI
(THE EAST ASIATIC COMPANY, Limited)

IMPORT til Europa af østasiatiske og andre oversøiske Produkter.
EXPORT til oversøiske Pladser af europæiske Produkter.
SKOV- OG SAVMØLLEDRIFT i Siam.
REGELMÆSSIG RUTEFART paa Siam, Ceylon, Kina, Japan, Sydafrika, Australien, Java, Vestindien, Mellemamerika og Vestkysten af Nord- og Sydamerika.
Alle nærmere Oplysninger angaaende **Ø. K. LINIERNE** og Kompagniets Virksomhed faas ved Henvendelse paa **Hovedkontoret, Holbergsgade 2, København K.**, Filialerne i Bangkok og Singapore eller Agenturerne.
Egne Agenturer: Soerabaya, Shanghai, Hankow Tsingtao, Dalny, Harbin, Viadivostock, Seattle, San Francisco, Santiago de Chile, Durban, Johannesburg, Cape Town, Dar es Salaam, Madras, Rangoon, Penang, Kuala Lumpur.

DET **DANSKE**
GØDNINGSKOMPAGNI

København — Odense — Aalborg — Struer
Aarhus — Esbjerg — Sønderborg

STUDENTERFORENINGENS SELSKABSLOKALER VESTRE BOULEVARD 6
anbefales til Afholdelse af enhver Festivitet, 3 Sale. Indtil 500 Couverts kan tækkes i samme Sal. Baller, Karnevaller indtil 1400 Deltagere. De nyindrettede elegante Lokaler i Stueetagen særligt egnede til Familiefester, mindre Møder og lignende, bringes i Erindring. Moderate Priser. Forlang Tilbud og bese Lokalerne.
Erbødigt
SVEND A. JØRGENSEN
Telefon Central 10157.

ADOLPH HOLSTEBROE & CO'S EFTF.
Butik: TLF. 1655 (ved C. E. Skovengård) ISENKRAMHANDEL
Torvegade 9
Kontor og Lager: TLF. 11665 Brogade 10
VÆRKTØJ Bygnings- & Skibsbeslag, Torvegade 9 - Brogade 10, Post-Konto 26180

Chr. Jacobsen
Bageri & Conditori
DRONNINGENSGADE 44-46
TELEFON CENTRAL 5820

VIGGO JACOBSEN
GERNERSGADE 3, ved St. Kongensgade
Telefon Palæ 802 v.
anbefaler sit Lager af Guld-Sølv og Elektrolevarer. Reparationer, Forgyltning, Forsølvet og Gravering udføres smukt og billigt paa eget Værksted. Leverandør til Forbrugsforeningen for Embeds- og Bestillingsmænd samt Læger.

2 Kroner kontant gives i Rabat ved Køb af 100 kg Smør eller 100 kg Ægte KANA VEGETABIL Margarine eller 25 kg Kaffe, The, Cacao og Chokolade at aflage efter Forbrug. Altid bedst og billigst.
Smør- og Kaffelageret „GAMA“
Fredericiagade 27 Telefon Palæ 199

Oskar Johansen.
Gfarmester & Forgylde.
Dronningensgade 55 Tlf. Amager 7398
Alt Bygningsarbejde udføres. Leverandør til Orlogsværftet.

Grøntsager
Oluf Kristensen
Ny Kastrupgaard
Telt. Kastrup 150

Hannibal Sander
Emdrup
Rensning - Farvning - Vask
Fabrikstelefoner: 2752 — 2753 — 605
Trykt i 6000 Eksemplarer.

F. C. Jacob, Glasteknik
Hauserplads 18, Byen 3591, Grundl. 1876
Stue-, Vindues-, Bade-, og Læge-Termometre.

HAANDPRESSERIET
Brogade 2 Am. 4730 x.
Jakkesæt rensed Kr. 3,00
Jakkesæt kemisk rensed . Kr. 6,50
Carl Svendsen :: Brogade 2
Hentes og bringes til Skibet.

H. de H. Ebbesen & Søn
Udstyrs- & Isenkramforretning
Specialitet:
Møbelbeslag og Møbellaase
Dr. Tværgade 25 - Central 5931

Sejl, Flag & Presseninger
H. Halmøe,
Cort Adellersgade 8
Telf.: Byen 6762 og Byen 4326

Dansk Orient Kaffekompagni A/S
Store Strandstræde 21
Friskbrændt Kaffe hver Dag

Beckett & Meyer
Kvæsthusgade 6
København

Vilh. F. Kjærs Vinhandel A/S Vesterbrogade 5, (Panoptikonbygn.).
Telefon 1681.

Leverandør til offentlige og private Institutioner.

KAAS & SØRENSEN (Indehaver G. E. Olsen),
HELINGØR

KUL - COKES - BRÆNDE

En Gros & en detail.

Telefoner: 39 — 1139 — 575

Under Dannebrog med en

TUXHAM

Raoliemotor 12—410 HK.
TUXHAM A/S. København, Valby. Tlf. 8816

Strömsnäs Jernvärks Aktiebolag

Degerfors (Sverige)

Fremstiller alle Sorter Siemens Martin Staal & Jern af fineste Kvalitet.

SPECIALITETER: KEDEL- & SKIBSBYGNINGSMATERIALE TIL KRIGSSKIBE

Repræsentanter:

S. A. SVENDSEN HALMTORVET 10 — KØBENHAVN V.
TELEFON CENTRAL 14922 — TELEGR.-ADR.: "SIRON"

Avanti Stiger er bedst.

HELGOLANDSGADE 1 - C. 3198 - EVA 1585
RAVNSBORGGADE 8 NORA 5878

Lad Deres Ophugning af File foretage af

Skandinavisk Filehuggeri

København L.

Brødrene Henze, Bragesgade 8. L.
Tlf. 3002 - 3045 - 3065
Nagler — Bolte — Møtriker m. m. Leverandør til Orlogsværftet.

Danske Farve- og Lakfabrikker

Telefon: 15407 — København F. — Telegr. Adr.: Farvelakko

Nordisk Kaffe Kompagni

HORNBECH'S RENE FRUGTSAFTER

Nordisk Forsikrings-Anst. A/S
Vestervoldgade 15
Telefon Central 10068
Brandforsikring Tyveriforsikring
Grundejerforsikring

Tapetfabriken Danmarks Udsalg
Jernbanegade 4, Telf. 4223 - 4224
Bredgade 6, Telf. 3938
Køb godt! — Køb dansk!

F. H.

Moritz Salomonsen's Eftf.
St. Kongensgade 73
Kolonial-, Deilkatesse- og Vinhandel
En gros & en detail
Telefoner: Central 207 og 1247

J. C. Jensens
FARVEHANDEL
Dr. Tværgade 40 - Tlf. C. 3227
Farver, Lakfænis, Pensler m. m.

BÄHNCKE'S BORDSENNEP
Golden Mustard
SMAGER OG SÆTTER SMAG

Bogbinder Th. Strandgaard
N. Rasmussens Eftf.
Piletræde 66, 4. Sal, tilh. i Gaarden
Telefon Byen 7235
anbefaler sig med alle Arter Bogbinderarbejde.

O. & C.

N. A. Jørgensen, Adelgade 90
TRÆLASTHANDEL
Telefon 11548 og Palæ 161
Mahogni, Fyrretræ, Egetræ, Whitewood, Finér, Kehlede Lister, Tagpap.

Carl Rasmussens Efterfølger
Borgergade 128
Telefon 686
Hørkram-, Ost- og Paalægsforretning.
Største Lager af dansk og udenlandsk Fjerkræ.

V. Petersen
Anbefaler sig med 1ste Klasses Kød og Flæsk til Dagens billigste Pris
Grønnegade 28
Tlf. Byen 1457

I. CHR. ANDERSEN

Ost

Vimmelskafte 41, Telf. 1345 og 14345

Køb danske Gulvklude